

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

14 ianuarie 2010*

În cauza C-304/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundesgerichtshof (Germania), prin decizia din 5 iunie 2008, primită de Curte la 9 iulie 2008, în procedura

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

împotriva

Plus Warenhandelsgesellschaft mbH,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano (raportor), președinte de cameră îndeplinind funcția de președinte al Camerei întâi, domni E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič și J.-J. Kasel, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 iunie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV, de C. von Gierke, Rechtsanwältin;
- pentru Plus Warenhandelsgesellschaft mbH, de D. Mäder și C. Hunecke, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul german, de domnul M. Lumma și de doamna J. Kemper, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de domnul T. Materne, în calitate de agent;
- pentru guvernul ceh, de domnul M. Smolek, în calitate de agent;
- pentru guvernul spaniol, de domnul F. Díez Moreno, în calitate de agent;

- pentru guvernul italian, de doamna G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de domnul F. Arena, avvocato dello Stato;

- pentru guvernul austriac, de doamna A. Hable, în calitate de agent;

- pentru guvernul polonez, de domnul M. Dowgielewicz, precum și de doamnele K. Zawisza și M. Laszuk, în calitate de agenți;

- pentru guvernul portughez, de domnii L. Inez Fernandes și P. Mateus Calado, precum și de doamna A. Barros, în calitate de agenți;

- pentru guvernul finlandez, de doamna A. Guimaraes-Purokoski, în calitate de agent;

- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii F. Erlbacher și W. Wils, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 septembrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 5 alineatul (2) din Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (asociație germană de combatere a concurenței neloiale, denumită în continuare „Wettbewerbszentrale”), pe de o parte, și Plus Warenhandels-gesellschaft mbH, o întreprindere germană de vânzare cu amănuntul (denumită în continuare „Plus”), pe de altă parte, cu privire la o practică comercială a acesteia din urmă, considerată neloială de Wettbewerbszentrale.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Considerentele (6), (7) și (17) ale Directivei 2005/29 enunță următoarele:

„(6) [...] prezenta directivă are ca obiectiv apropierea legislațiilor statelor membre privind practicile comerciale neloiale, inclusiv publicitatea neloială, care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor și, prin urmare, dăunează indirect intereselor economice ale concurenților legitimi. În conformitate cu principiul proporționalității, prezenta directivă protejează consumatorii de consecințele unor asemenea practici comerciale neloiale, în cazul în care sunt semnificative, dar recunoaște că, în unele cazuri, impactul asupra consumatorilor poate fi neglijabil. Prezenta directivă nu reglementează și nu aduce atingere legislațiilor interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează doar intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți; pentru a ține seama pe deplin de principiul subsidiarității, statele membre vor păstra, dacă doresc acest lucru, posibilitatea de a reglementa astfel de practici, în conformitate cu dispozițiile legislației comunitare. [...]

(7) Prezenta directivă reglementează practicile comerciale cu scopul direct de influențare a deciziilor comerciale ale consumatorilor în legătură cu produsele. Prezenta directivă nu se aplică în cazul practicilor comerciale puse în aplicare în primul rând în alte scopuri, inclusiv, de exemplu, comunicarea comercială destinată investitorilor, precum rapoartele anuale și publicațiile promoționale ale întreprinderilor. Prezenta directivă nu se adresează cerințelor legale privind bunul-gust și decența, care variază foarte mult între statele membre. Practicile comerciale precum, de exemplu, campania de publicitate directă pe stradă, pot fi neavenite în anumite state membre, din motive culturale. Statele membre ar trebui, în consecință, să aibă posibilitatea de a interzice în continuare anumite practici comerciale pe teritoriul lor, în conformitate cu dispozițiile legislației comunitare, din motive de bun-gust și decență, chiar și în cazul în care aceste

practici nu limitează libertatea consumatorilor de a alege. Ar trebui să se țină seama de contextul cazului individual în cauză atunci când se aplică prezenta directivă, în special clauzele generale.

[...]

- (17) Este recomandabil ca practicile comerciale neloiale în toate situațiile să fie identificate pentru a asigura o securitate juridică mai mare. În consecință, anexa I cuprinde lista completă a tuturor practicilor de acest fel. Acestea sunt singurele practici comerciale care pot fi considerate neloiale fără o evaluare de la caz la caz în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9. Lista poate fi modificată numai prin revizuirea directivei.”

4 Articolul 2 din Directiva 2005/29 prevede:

„În sensul prezentei directive:

[...]

- (d) «practici ale întreprinderilor față de consumatori» (denumite în continuare practici comerciale) înseamnă orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori;

[...]”

- 5 Articolul 3 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori definite la articolul 5 înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs.”

- 6 Potrivit articolului 4 din directiva menționată:

„Statele membre nu limitează libertatea de a presta servicii, nici nu limitează libera circulație a mărfurilor din motive care se încadrează în domeniul în care prezenta directivă vizează apropierea dispozițiilor în vigoare.”

- 7 Articolul 5 din Directiva 2005/29, intitulat „Interzicerea practicilor comerciale neloiale”, este redactat astfel:

„(1) Se interzic practicile comerciale neloiale.

(2) O practică comercială este neloială în cazul în care:

(a) este contrară cerințelor diligenței profesionale

și

(b) denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic cu privire la un produs al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia îi este adresat sau al membrului mediu al unui grup în cazul în care o practică comercială este orientată către un grup particular de consumatori.

(3) Practicile comerciale care pot denatura semnificativ comportamentul economic al unui grup de consumatori identificabil în mod clar deoarece aceștia sunt deosebit de vulnerabili la practica utilizată sau la produsul aferent datorită unei infirmități mintale sau fizice, vârstei sau credulității, într-o situație pe care comerciantul o poate anticipa cu ușurință, se evaluează din perspectiva membrului mediu al grupului. Această dispoziție nu aduce atingere practicii publicitare curente și legitime care constă în formularea unor afirmații exagerate sau care nu trebuie înțelese în sens literal.

(4) Sunt neloiale în special practicile comerciale care:

(a) sunt înșelătoare în sensul articolelor 6 și 7

sau

(b) sunt agresive în sensul articolelor 8 și 9.

(5) Anexa I conține lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație. Lista unică se aplică în toate statele membre și poate fi modificată numai prin revizuirea prezentei directive.”

8 În sfârșit, în conformitate cu articolul 19 din Directiva 2005/29:

„Statele membre adoptă și publică până la 12 iunie 2007 actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive. [...]

Statele membre aplică aceste acte până la 12 decembrie 2007. [...]

Reglementarea națională

9 Legea privind combaterea concurenței neloiale (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, BGBl. 2004 I, p. 1414, denumită în continuare „UWG”) are ca obiectiv, potrivit articolului 1, să protejeze concurenții, consumatorii și pe ceilalți operatori de pe piață de concurența neloială. În același timp, legea menționată apără interesul general referitor la o concurență nedenaturată.

10 Articolul 3 din UWG este redactat după cum urmează:

„Actele de concurență neloială de natură să afecteze concurența într-un mod care nu este neglijabil, în detrimentul concurenților, al consumatorilor sau al altor operatori de pe piață, sunt ilicite.”

11 Articolul 4 din UWG prevede:

„Acționează în mod neloial în sensul articolului 3 în special o persoană

[...]

6. care condiționează participarea consumatorilor la un concurs promoțional sau la un joc promoțional de achiziționarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care concursul sau jocul este legat în mod intrinsec de bunul ori de serviciul respectiv;

[...]”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

- 12 Din decizia de trimitere rezultă că, de la 16 septembrie până la 13 noiembrie 2004, Plus a lansat campania promoțională „Ihre Millionenchance” („Șansa dumneavoastră de a câștiga milioane”), în cadrul căreia publicul era invitat să cumpere produse vândute în magazinele sale pentru a colecta puncte. Acumularea a 20 de puncte oferea posibilitatea de a participa în mod gratuit la tragerile din 6 noiembrie 2004 sau din 27 noiembrie 2004 organizate de Deutscher Lottoblock (asociație națională a 16 societăți de loterie).
- 13 Considerând această practică drept neloială în sensul dispozițiilor articolului 3 coroborat cu articolul 4 punctul 6 din UWG, întrucât condiționa participarea consumatorilor la un joc promoțional de achiziționarea de bunuri, Wettbewerbszentrale a solicitat Landgericht Duisburg să oblige Plus la încetarea acestei practici.
- 14 După ce a fost obligată în acest sens în primă instanță și în apel, Plus a introdus recurs la Bundesgerichtshof.
- 15 În decizia de trimitere, această instanță exprimă îndoieli cu privire la compatibilitatea dispozițiilor naționale menționate cu Directiva 2005/29, în măsura în care acestea prevăd o interdicție generală de asociere a concursurilor și a jocurilor promoționale cu obligația de cumpărare. Or, o astfel de practică nu este inclusă printre cele enumerate în anexa I la această directivă, practici care sunt singurele care ar putea fi interzise în orice situație, independent de o amenințare concretă pentru interesele consumatorilor. În plus, potrivit instanței de trimitere, nu este exclus ca, operând în acest mod, UWG să recunoască o protecție mai extinsă a consumatorilor decât cea urmărită de legiuitorul comunitar, chiar dacă directiva respectivă realizează o armonizare completă a acestui domeniu.

- 16 În decizia de trimitere, Bundesgerichtshof formulează de asemenea anumite observații referitoare la admisibilitatea trimiterii sale preliminare.
- 17 În această privință, deși Directiva 2005/29 nu a fost încă transpusă în dreptul german și deși, pe de altă parte, nicio modificare sau abrogare a dispozițiilor UWG în discuție în acțiunea principală nu este prevăzută în acest cadru, Bundesgerichtshof precizează că este totuși obligată, în temeiul jurisprudenței rezultate din Hotărârea din 4 iulie 2006, Adelener și alții (C-212/04, Rec., p. I-6057), să interpreteze dreptul intern într-un mod conform cu Directiva 2005/29 începând cu 12 decembrie 2007, și anume de la data la care, cel mai târziu, potrivit articolului 19 din această directivă, trebuia să fie asigurată aplicarea dispozițiilor naționale de transpunere.
- 18 În plus, deși este cu siguranță adevărat că publicitatea criticată este anterioară chiar și datei de intrare în vigoare a Directivei 2005/29, și anume 12 iunie 2005, instanța de trimitere precizează că, ținând seama de faptul că cererea de încetare prezentată de Wettbewerbszentrale privește încălcări viitoare, recursul nu va putea fi admis decât dacă încetarea poate fi solicitată de asemenea în temeiul dreptului în vigoare la data pronunțării deciziei sale.
- 19 În aceste condiții, Bundesgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2005/29 [...] trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale potrivit căreia o practică comercială prin care participarea consumatorilor la un concurs promoțional sau la un joc promoțional este condiționată de achiziționarea unui bun sau a unui serviciu este în principiu ilicită, independent de aspectul dacă măsura promoțională concretă afectează interesele consumatorilor?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 20 Prin intermediul întrebării sale, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 2005/29 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale, precum UWG, care prevede o interdicție de principiu, fără a ține seama de împrejurările specifice ale speței, a practicilor comerciale care condiționează participarea consumatorilor la un concurs sau la un joc promoțional de achiziționarea unui bun sau a unui serviciu.

Cu privire la admisibilitate

- 21 Guvernul spaniol contestă admisibilitatea cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare, pentru motivul că Directiva 2005/29 nu este aplicabilă unei situații precum cea din acțiunea principală.
- 22 Potrivit acestui guvern, dat fiind că litigiul opune două întreprinderi de naționalitate germană, situația în discuție în acțiunea principală se caracterizează prin faptul că toate elementele sale se limitează la interiorul unui singur stat membru, astfel încât dispozițiile Directivei 2005/29 nu se aplică în acțiunea principală (a se vedea Hotărârea din 21 octombrie 1999, Jägerskiöld, C-97/98, Rec., p. I-7319, punctul 45). În subsidiar, guvernul spaniol arată, în esență, că Directiva 2005/29 nu este aplicabilă în acțiunea principală în măsura în care faptele aflate la originea acesteia au avut loc nu numai înainte de expirarea termenului de transpunere a acestei directive, ci chiar înainte de adoptarea acesteia din urmă. În consecință, Curtea nu poate aprecia conformitatea legii germane cu Directiva 2005/29. În sfârșit, acest guvern subliniază că, în orice caz, directiva menționată nu urmărește reglementarea concursurilor sau a loteriilor legate de comercializarea unor bunuri sau a unor servicii destinate consumatorilor, acest domeniu constituind în mod expres obiectul unei Propuneri de regulament, COM(2001) 546 final, privind promovarea vânzărilor, care a fost ulterior retrasă de Comisia Comunităților Europene în anul 2006.

- 23 Totuși, aceste argumente nu pot fi reținute.
- 24 În această privință, trebuie amintit de la început că, în temeiul unei jurisprudențe constante, în cadrul cooperării dintre Curte și instanțele naționale, astfel cum se prevede la articolul 234 CE, numai instanțele naționale care sunt sesizate cu litigiul și care trebuie să își asume responsabilitatea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată au competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinenta întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului comunitar, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în special Hotărârea din 13 martie 2001, *PreussenElektra*, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 38, Hotărârea din 22 mai 2003, *Korhonen și alții*, C-18/01, Rec., p. I-5321, punctul 19, precum și Hotărârea din 19 aprilie 2007, *Asemfo*, C-295/05, Rep., p. I-2999, punctul 30).
- 25 Rezultă că prezumția de pertință a întrebărilor adresate cu titlu preliminar de instanțele naționale nu poate fi înlăturată decât în cazuri excepționale, mai ales atunci când este evident că interpretarea solicitată a dispozițiilor dreptului comunitar vizate de aceste întrebări nu are nicio legătură cu realitatea ori cu obiectul acțiunii principale (a se vedea în special Hotărârea din 15 decembrie 1995, *Bosman*, C-415/93, Rec., p. I-4921, punctul 61, precum și Hotărârea din 1 aprilie 2008, *Gouvernement de la Communauté française și Gouvernement wallon*, C-212/06, Rep., p. I-1683, punctul 29).
- 26 Or, nu acesta este cazul în speță.
- 27 În ceea ce privește, în primul rând, referirea guvernului spaniol la Hotărârea *Jägerskiöld*, citată anterior, pentru a invoca lipsa dimensiunii comunitare a cauzei aflate la originea prezentei cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare, este suficient să se constate că această hotărâre privea interpretarea dispozițiilor Tratatului CE referitoare la libera prestare a serviciilor, dispoziții care, astfel cum a amintit Curtea

în mod expres la punctul 42 din hotărârea menționată, nu sunt aplicabile în cazul unor activități ale căror elemente se limitează în totalitate la interiorul unui singur stat membru.

- 28 În schimb, în acțiunea principală, contrar dispozițiilor din tratat în discuție în cauza aflată la originea Hotărârii Jägerskiöld, citată anterior, aplicarea Directivei 2005/29 nu este condiționată de prezența unui element de extraneitate. În temeiul articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată, aceasta este astfel aplicabilă oricărei practici comerciale neloiale pe care o întreprindere o pune în aplicare față de consumatori.
- 29 În ceea ce privește, în continuare, argumentul potrivit căruia Directiva 2005/29 nu s-ar aplica în acțiunea principală pentru motivul că faptele aflate la originea acesteia au avut loc înainte de adoptarea acestei directive, trebuie arătat, pe de o parte, că, potrivit jurisprudenței Curții, începând cu data la care o directivă a intrat în vigoare, instanțele statelor membre trebuie să se abțină, în măsura posibilului, să interpreteze dreptul intern într-un mod care, după expirarea termenului de transpunere, ar risca să compromită grav realizarea obiectivului urmărit prin această directivă (a se vedea în special Hotărârea din 23 aprilie 2009, VTB-VAB și Galatea, C-261/07 și C-299/07, Rep., p. I-2949, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 30 În speță, o astfel de obligație de abținere era oricum aplicabilă la momentul adoptării deciziei de trimitere, și anume la 5 iunie 2008, dată la care nu numai că Directiva 2005/29 intrase în vigoare, dar, în plus, termenul de transpunere a acesteia, stabilit la 12 decembrie 2007, expirase.
- 31 Pe de altă parte, în orice caz, din decizia de trimitere rezultă în mod expres că soluția recursului introdus de Plus depinde de problema dacă acțiunea în încetare în discuție poate fi întemeiată pe dreptul aplicabil la momentul în care, în urma pronunțării prezentei hotărâri, va interveni decizia asupra acțiunii principale, în măsura în care acțiunea respectivă privește de asemenea încălcări viitoare.

- 32 În aceste condiții, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 49-57 din concluzii, se poate considera că interpretarea Directivei 2005/29 solicitată de instanța de trimitere poate fi utilă acesteia pentru a-i permite să se pronunțe în cauza cu care este sesizată.
- 33 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia practicile de promovare a vânzărilor în discuție în acțiunea principală nu ar fi vizate de Directiva 2005/29 pentru motivul că au făcut în mod expres obiectul unei propuneri de regulament al Comisiei, este suficient să se constate că această împrejurare nu poate exclude prin ea însăși, în special ținând seama de faptul că propunerea respectivă a fost retrasă în 2006 și, în consecință, nu a determinat adoptarea unui regulament, că astfel de practici pot constitui, în stadiul actual al dreptului comunitar, practici comerciale neloiale în sensul acestei directive și pot intra în domeniul de aplicare al acesteia.
- 34 Având în vedere cele prezentate mai sus, trebuie să se considere că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este admisibilă.

Cu privire la fond

- 35 Pentru a răspunde la întrebarea adresată, trebuie să se stabilească mai întâi dacă practicile care fac obiectul interdicției în discuție în acțiunea principală și care asociază cumpărarea de bunuri sau de servicii cu participarea consumatorilor la un joc sau la un concurs constituie practici comerciale în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29 și, prin urmare, sunt supuse prevederilor acesteia din urmă.
- 36 În această privință, este necesar să se arate că, utilizând o formulare deosebit de largă, articolul 2 litera (d) din Directiva 2005/29 definește noțiunea de practică comercială drept „orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială,

inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori”.

- 37 Or, trebuie să se constate că astfel de campanii promoționale, precum cele în discuție în acțiunea principală, care condiționează participarea gratuită a consumatorului la o loterie de cumpărarea unei anumite cantități de bunuri sau de servicii, se înscriu în mod clar în cadrul strategiei comerciale a unui operator și urmăresc în mod direct promovarea și derularea vânzărilor acestuia. Rezultă că acestea constituie, într-adevăr, practici comerciale în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 2005/29 și, în consecință, intră în domeniul de aplicare al acesteia (a se vedea, prin analogie, referitor la ofertele comune, Hotărârea VTB-VAB și Galatea, citată anterior, punctul 50).
- 38 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție prin argumentarea, formulată de guvernul ceh și de cel austriac, potrivit căreia dispozițiile UWG în cauză în acțiunea principală, contrar celor din Directiva 2005/29, nu ar avea drept scop principal protecția consumatorilor, ci protecția concurenților împotriva practicilor neloiale puse în aplicare de anumiți operatori, astfel încât asemenea dispoziții nu ar intra în domeniul de aplicare al acestei directive.
- 39 Astfel, după cum s-a subliniat la punctul 36 din prezenta hotărâre, Directiva 2005/29 se distinge printr-un domeniu de aplicare deosebit de larg, care acoperă toate practicile comerciale care prezintă o legătură directă cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori. În acest mod, astfel cum rezultă din considerentul (6) al acestei directive, nu sunt excluse din domeniul de aplicare menționat decât legislațiile interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează „doar” intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți.
- 40 Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 65 și 66 din concluzii, acesta nu este, în mod evident, cazul în ceea ce privește dispozițiile naționale în discuție în acțiunea principală, având în vedere că articolele 1, 3 și 4 din UWG urmăresc în mod expres protecția consumatorilor, iar nu numai protecția concurenților și a altor operatori de pe piață.

- 41 Acestea fiind precizate, trebuie amintit în continuare că Directiva 2005/29 efectuează o armonizare completă la nivel comunitar a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori. Prin urmare, astfel cum prevede expres articolul 4 din directivă, statele membre nu pot să adopte măsuri mai restrictive decât cele definite de directiva menționată, nici chiar pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor (Hotărârea VTB-VAB și Galatea, citată anterior, punctul 52).
- 42 De asemenea, trebuie subliniat că articolul 5 din Directiva 2005/29 prevede interzicerea practicilor comerciale neloiale și reglementează criteriile care permit stabilirea unui astfel de caracter neloial.
- 43 Astfel, în conformitate cu alineatul (2) al acestui articol, o practică comercială este neloială în cazul în care este contrară cerințelor diligenței profesionale și în cazul în care denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic al consumatorului mediu cu privire la un produs.
- 44 În ceea ce privește alineatul (4) al articolului menționat, acesta definește două categorii precise de practici comerciale neloiale, și anume „practicile înșelătoare” și „practicile agresive”, care corespund criteriilor specificate la articolul 6 și, respectiv, la articolul 7, precum și la articolele 8 și 9 din Directiva 2005/29. În temeiul acestor dispoziții, astfel de practici sunt interzise în special atunci când, ținând seama de caracteristicile lor și de situația de fapt, determină sau pot determina consumatorul mediu să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în altă situație.
- 45 În sfârșit, Directiva 2005/29 stabilește în anexa I o listă exhaustivă de 31 de practici comerciale care, în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din această directivă, sunt considerate neloiale „în orice situație”. În consecință, astfel cum se precizează în mod expres în considerentul (17) al directivei menționate, numai aceste practici comerciale pot fi considerate neloiale fără a face obiectul unei evaluări de la caz la caz, în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9 din Directiva 2005/29.

46 Prin urmare, întrebarea adresată de instanța de trimitere trebuie examinată în lumina conținutului și a economiei generale a dispozițiilor Directivei 2005/29 amintite la punctele precedente.

47 În această privință, trebuie constatat că, prin stabilirea unei interdicții de principiu a practicilor care condiționează participarea consumatorilor la un joc sau la un concurs de cumpărarea de produse sau de servicii, o reglementare națională precum cea în discuție în acțiunea principală nu îndeplinește cerințele impuse de Directiva 2005/29.

48 Astfel, pe de o parte, articolul 4 punctul 6 din UWG interzice orice operațiune comercială care asociază cumpărarea de produse sau de servicii cu participarea consumatorilor la un concurs sau la un joc promoțional, cu singura excepție a celor care privesc un joc sau un concurs legat în mod intrinsec de bunul sau de serviciul în cauză. Cu alte cuvinte, acest gen de practică este interzis în mod general, fără a fi necesar să se stabilească, în raport cu situația de fapt din fiecare speță, dacă operațiunea comercială în discuție prezintă un caracter „neloial” în lumina criteriilor enunțate la articolele 5-9 din Directiva 2005/29.

49 Or, este cert că astfel de practici, care asociază achiziționarea de bunuri sau de servicii cu participarea consumatorilor la un joc sau la un concurs, nu sunt vizate de anexa I la directiva menționată, care, astfel cum a fost amintit la punctul 45 din prezenta hotărâre, enumeră în mod exhaustiv singurele practici care pot fi interzise fără a face obiectul unei examinări de la caz la caz.

50 Pe de altă parte, o reglementare de genul celei în discuție în acțiunea principală contravine articolului 4 din Directiva 2005/29, care interzice expres statelor membre să mențină sau să adopte măsuri naționale mai restrictive, chiar și atunci când aceste măsuri urmăresc să asigure un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor.

- 51 În aceste condiții, este necesar să se constate că Directiva 2005/29 se opune unei interziceri a ofertelor comerciale care asociază cumpărarea de bunuri sau de servicii cu participarea consumatorilor la un concurs sau la un joc, precum cea prevăzută de reglementarea națională în discuție în acțiunea principală.
- 52 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție prin faptul că articolul 4 punctul 6 din UWG prevede o excepție în favoarea practicilor cu privire la un joc sau la un concurs legat în mod intrinsec de bunul sau de serviciul în cauză.
- 53 Astfel, chiar dacă aceasta poate restrânge domeniul de aplicare al interdicției prevăzute de dispoziția respectivă, nu este mai puțin adevărat că, din cauza naturii sale limitate și predefinite, o astfel de excepție nu poate să înlocuiască analiza, care trebuie să fie în mod necesar realizată în raport cu situația de fapt din fiecare speță, a caracterului „neloial” al unei practici comerciale în lumina criteriilor prevăzute la articolele 5-9 din Directiva 2005/29, atunci când este vorba, precum în acțiunea principală, despre o practică ce nu este menționată în anexa I la directivă (a se vedea Hotărârea VTB-VAB și Galatea, citată anterior, punctele 64 și 65).
- 54 Având în vedere considerațiile precedente, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva 2005/29 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale, precum cea în discuție în acțiunea principală, care prevede o interdicție de principiu, fără a ține seama de împrejurările specifice ale speței, a practicilor comerciale care condiționează participarea consumatorilor la un concurs sau la un joc promoțional de achiziționarea unui bun sau a unui serviciu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 55 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu

privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale, precum cea în discuție în acțiunea principală, care prevede o interdicție de principiu, fără a ține seama de împrejurările specifice ale speței, a practicilor comerciale care condiționează participarea consumatorilor la un concurs sau la un joc promoțional de achiziționarea unui bun sau a unui serviciu.

Semnături